

EPA Network – sieť predstaviteľov európskych agentúr životného prostredia

Sieť predstaviteľov európskych agentúr životného prostredia (EPA - Environmental Protection Agencies) je neformálnym zoskupením riaditeľov agentúr životného prostredia alebo obdobných organizácií v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia z európskych krajín. Členom tejto siete je aj výkonná riaditeľka Európskej environmentálnej agentúry (EEA). Prvé zasadnutie tejto siete sa uskutočnilo v roku 2003 v Kodani.

Cieľom siete EPA je:

- zaviesť dialóg na vysokej úrovni o najzávažnejších problémoch implementácie environmentálnej politiky do politického cyklu,
- prispieť k efektívnejšej a pružnejšej implementácii environmentálnej politiky na národnej úrovni prostredníctvom výmeny a zdieľania skúseností, ako aj prístupov k riešeniu problémov,
- na základe národných skúseností a získaných poznatkov v oblasti starostlivosti o životné prostredie predkladať návrhy na skvalitňovanie strategických, koncepcných i plánovacích dokumentov prijatých a prijímaných na celoeurópskej úrovni, ako aj na zdokonaľovanie nástrojov na ich implementáciu (právne predpisy, uplatňovanie dobrovoľných nástrojov a pod.).

Stretnutia siete EPA sa konajú približne každých 6 mesiacov. Okrem riaditeľov organizácií sa jednotlivých zasadnutí môžu zúčastniť aj prizvaní odborníci podľa tém, ktoré sú predmetom programu stretnutia. Na týchto stretnutiach býva prítomný aj zástupca Európskej komisie.

Na riešenie konkrétnych problémov a prípravu podkladov na stretnutia siete EPA sú vytvárané pracovné skupiny, do práce ktorých sa môže zapojiť každá krajina, ktorej organizácie sú členom siete EPA podľa vlastného zväzovania a záujmu.

Zatiaľ v poradí posledné zasadnutie sa konalo v dňoch 24. - 25. septembra 2007 v Záhrebe. Nasledujúce stretnutie sa uskutoční v dňoch 24. - 25. apríla 2008 v nórskom Osle.

V súčasnosti sú členmi siete EPA organizácie z týchto štátov: Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Island, Írsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Nemecko, Nórsko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovenská republika, Slovinsko, Švajčiarsko, Švédsko, Taliansko a Veľká Británia.

Na stránkach tohto čísla i budúcich čísiel Enviromagazínu vám postupne predstavíme jednotlivé členské organizácie siete EPA.

Rakúsko

Federálna agentúra životného prostredia Rakúska

Federálna agentúra životného prostredia Rakúska (Umweltbundesamt Austria) bola založená v roku 1985 Federálnym zákonom o kontrole životného prostredia (Bundesgesetz über die Umweltkontrolle, Federal Legal Gazette No 127/1985) spojením niekoľkých inštitúcií pracujúcich v ochrane životného prostredia od roku 1970 alebo dlhšie (čiže s 30 alebo viacročnou skúsenosťou v ochrane životného prostredia). V roku 1998 bol tento zákon novelizovaný

(Federal Legal Gazette 152/1998). Presne stanovil úlohy agentúry vyplývajúce z legislatívy aj názov Umweltbundesamt (Federálna agentúra životného prostredia) a udelil jej postavenie s. r. o. vo vlastníctve federácie. Z hľadiska rozpočtu boli zavedené dve hlavné zmeny - 1. nominálne pevná dotácia od vlády a 2. možnosť získavať tržby od tretích strán.

Hlavné záväzky a činnosti

Federálna agentúra životného prostredia Rakúska je špecializovaná inštitúcia federálnej vlády a poskytuje odborné stanoviská:

- o stave životného prostredia a zmenách v ňom,
- o opatreniach na elimináciu alebo zníženie znečistenia životného prostredia;
- zaoberá sa monitoringom životného prostredia, posudzovaním a hodnotením (SoE reporting) v mene ministra životného prostredia Rakúska;
- hrá dôležitú úlohu v implementácii federálneho environmentálneho práva, smerníc a nariadení EÚ, hoci Federálna agentúra životného prostredia Rakúska nie je „implementačná agentúra“ ako ostatné národné agentúry vybavené výkonnou mocou. Preto je jej hlavnou úlohou pripomienkovanie predpisov, manažovanie dát, vyhodnocovanie a reporting;
- poskytuje odborné poradenstvo federálnym a iným inštitúciám:
 - o stave a trendoch v životnom prostredí,
 - o opatreniach na elimináciu alebo zníženie znečistenia životného prostredia;
 - spolupracuje s národnými a medzinárodnými inštitúciami.

Federálna agentúra životného prostredia Rakúska pokrýva široký rámec expertíz v oblasti životného prostredia, predovšetkým v prírodných vedách. Je typickou organizáciou, z ktorej pochádzajú „technickí experti“. Federálna agentúra životného prostredia Rakúska prevádzkuje chemické laboratórium pre anorganické a organické environmentálne analýzy a GMO laboratórium. Navrhuje a prevádzkuje národné environmentálne databázy, ktoré poskytujú potrebné údaje pre interné a externé hodnotenia.

Štúdie Federálnej agentúry životného prostredia Rakúska predstavujú základ pre plánovanie a uplatňovanie environmentálnych politických opatrení v Rakúsku. Agentúra spolupracuje pri navrhovaní environmentálnej legislatívy a pri jej novelizovaní v spolupráci s Federálnym ministerstvom životného prostredia Rakúska a podieľa sa na implementácii a uplatňovaní takmer všetkých federálnych environmentálnych zákonov.

Federálna agentúra životného prostredia Rakúska je ďalej ústrednou rakúskou špecializovanou inštitúciou



Diskusia zástupcov SAŽP, UBA a CENIA na medzinárodnej konferencii EnviroInfo v Brne

pre mnohé nadnárodné environmentálne záležitosti. V tomto zmysle Federálna agentúra životného prostredia Rakúska koná ako nezávislá inštitúcia v úzkej spolupráci s Federálnym ministerstvom životného prostredia Rakúska.

Federálna agentúra životného prostredia Rakúska neustále zvyšuje spoluprácu s inými inštitúciami na národnej aj medzinárodnej úrovni, spolupracovala na viac ako tucte twinningových projektov s CEEC5 (Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Slovenská republika, Slovinsko). Ďalej bola nominovaná ako rakúsky národný ohniskový bod pre Európsku environmentálnu agentúru (EEA), ako národné referenčné centrum pre takmer všetky oblasti záujmu EEA a prispieva do štyroch ETC (European Topic Centre).

Federálna agentúra životného prostredia Rakúska zamestnáva špecialistov zo všetkých relevantných environmentálnych odborov, aby zabezpečila integrovaný prístup ku všetkým problémom ochrany životného prostredia. Agentúra mala v roku 2006 431 stálych zamestnancov. Asi polovica z nich má univerzitné vzdelanie.

Viac informácií na: <http://www.umweltbundesamt.at/>

Česká republika

Česká informačná agentúra životného prostredia (CENIA)

CENIA, Česká informačná agentúra životného prostredia bola založená rozhodnutím ministra životného prostredia ČR 1. apríla 2005 ako nasledovník svojho predchodcu - Českého ekologického ústavu. Je to štátna príspevková organizácia Ministerstva životného prostredia ČR. CENIA poskytuje multimediálne a multiodborové informácie o životnom prostredí. Naplňa požiadavky Aarhuskej konvencie a umožňuje tak občanom ČR formovať vlastné perspektívy stavu a trvalej udržateľnosti životného prostredia, v ktorom žijú a zdieľajú ich s ostatnými obyvateľmi Európy.

Hlavné činnosti:

- navrhuje a prevádzkuje Integrovaný informačný systém o životnom prostredí, v rámci ktorého koordinuje činnosť

takmer 40-tich ďalších informačných systémov v oblasti životného prostredia,

- spracováva, analyzuje a interpretuje údaje – takto napĺňa právo občanov na prístup k informáciám o životnom prostredí,

- spracováva Štatistickú ročenku ČR, Správu o stave životného prostredia ČR a správu o stave životného prostredia v jednotlivých regiónoch ČR,

- spravuje informačný systém, ktorý zabezpečuje napĺňanie požiadaviek voči Európskej komisii (EC), Európskej environmentálnej agentúre (EEA) a medzinárodným dohodám,

- je národným koordinátorom činností ostatných organizácií MŽP vo vzťahu k EEA,

- poskytovaním mapových služieb na Portáli verejnej správy zabezpečuje otvorený prístup k rozsiahlym dátovým zdrojom pre verejnosť,

- spravuje Integrovaný register znečistenia a prevádzkuje Centrálny reportingový bod,

- spravuje Register informačného systému o kontaminovaných územiach,

- spravuje Český portál o životnom prostredí a Štatistický informačný systém o životnom prostredí,

- spravuje informačný systém o EIA a SEA,

- spravuje lokálnu databázu Agendy 21 a funguje ako informačné a metodické centrum environmentálnej výchovy,

- je agentúrou pre udeľovanie certifikátu Environmentálne vhodné výrobky a európskeho certifikátu – Flower,

- je registračným bodom pre EMAS certifikáciu a pre implementáciu čistejšej výroby,

- zabezpečuje výmenu informácií o najlepších dostupných technológiách (Best Available Techniques),

- funguje ako informačný zdroj pre priemyselnú ekológiu – Agentúra integrovanej prevencie, ktorá poskytuje odbornú pomoc pre vydávanie integrovaných povolení v rámci procesu IPKZ (Integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania), je súčasťou CENIE.

Viac informácií na: www.cenia.cz

Fínsko



Fínsky environmentálny inštitút (SYKE)

SYKE je výskumné a rozvojové centrum fínskej environmentálnej správy so 602 zamestnancami, z ktorých 431 sú vysokoškolsky vzdelaní odborníci a vedci (stav k roku 2006). Okolo 60 % fi-



Pracovné stretnutie zástupcov SAŽP a UBA k problematike informačného systému životného prostredia vo Viedni v priestoroch UBA

nancii pochádza zo štátneho rozpočtu a ostatné z iných zdrojov. SYKE pracuje pod dvoma fínskymi ministerstvami: ministerstvom životného prostredia a ministerstvom poľnohospodárstva a lesníctva.

Hlavným poslaním SYKE sú výskum a rozvoj (research and development, R&D), monitoring, odborné služby a niektoré limitované úlohy vyplývajúce zo zákona, ako chemická inšpekcia (environmentálna časť). Špeciálnou oblasťou odbornosti SYKE je ochrana vody a trvalo udržateľné využívanie vodných zdrojov, vplyvy klimatických zmien, biodiverzita, odpady a kontaminácia pôdy, priemyselná ekológia (LCA - Life Cycle Assessment, posudzovanie vplyvu životného cyklu na životné prostredie), materiálové toky, eko-efektívnosť, posudzovanie vplyvov na životné prostredie a nástroje environmentálnej politiky.

V posledných rokoch SYKE posilnil svoj multidisciplinárny prístup predovšetkým v R&D, čo znamená, že v mnohých z jeho výskumných programov a projektov spája ekologické, sociálne a ekonomické aspekty. Toto sa dá, samozrejme, uskutočniť len v úzkej spolupráci s ostatnými výskumnými inštitúciami a vysokými školami vo Fínsku a v zahraničí.

SYKE zodpovedá za koordináciu národného monitoringu životného prostredia vo Fínsku. Národný monitorovací program pre životné prostredie je súborom činností fínskej environmentálnej správy a 13-tich ďalších organizácií činných v oblasti environmentálneho monitoringu. Pokrýva všetky sektory životného prostredia, emisie a iné tlaky, stav životného prostredia, ako aj nástroje environmentálnej politiky.

Dátové centrum SYKE zodpovedá za rozvoj a údržbu národných environmentálnych databáz, ako aj za celú infraštruktúru počítačových technológií fínskej environmentálnej správy.

SYKE poskytuje informácie a odborné služby pre rôzne národné a medzinárodné potreby. Angažuje sa nielen v medzinárodných R&D projektoch, ale aj v niekoľkých medzinárodných environmentálnych projektoch, predovšetkým pre oblasti susediace s Fínskom, v krajinách v prechodnom ekonomickom období vo východ-



Zlva Ulrike Lambová a Johannes Mayer z UBA na pracovnom stretnutí v rámci twinningového projektu Umbrella v SAŽP

nej Európe a v rozvojových krajinách.

Oblasti pôsobenia:

- tradične je vo všeobecnosti silnou stránkou oblasť vody, čo sa ďalej prejavuje v R&D aj v odborných službách. SYKE aktívne participuje v niekoľkých projektoch EÚ týkajúcich sa vody a tiež sa významne angažuje v implementácii Rámcovej smernice o vode (Water Framework Directive);

- v oblasti znečistenia ovzdušia a klimatických zmien sa od roku 1980 inštitút medzinárodne angažuje v oblasti diaľkového cezhraničného znečistenia ovzdušia, hlavne čo sa týka vplyvov a modelovania integrovaných hodnotení. Dnes sú jeho prioritou klimatické zmeny. V súčasnosti uskutočňuje národný výskumný program adaptácií na klimatické zmeny spolu s mnohými výskumnými inštitúciami a ministerstvami;

- v oblasti biodiverzity má SYKE vysokú úroveň R&D a špecializáciu na biodiverzitu v poľnohospodárskych oblastiach;

- v priemyselnej ekológii sa zameriava na rozvoj LCA metodiky pre všetky priemyselné sektory (lesnícky priemysel, hutnícky priemysel). Špeciálnu pozornosť venuje rozvoju posudzovania vplyvov v LCA. V súčasnosti pracuje na LIFE projekte pre regionálnu ekoeфекtívnosť s cieľom vyvinúť súbor sociálnych, ekonomických a environmentálnych indikátorov;

- SYKE navrhol metodiky pre hodnotenie rôznych politických nástrojov a spolupracoval na niekoľkých strategických environmentálnych hodnoteniach (Fínska klimatická stratégia, národný lesnícky program, národná stratégia biodiverzity);

- je na vysokej odbornej úrovni v aplikácii technik diaľkového snímania Zeme do environmentálneho monitoringu, ako teplota povrchovej vody (funguje od 2002), kvalita vody, snehová pokrývka;

- zaoberá sa environmentálnymi informačnými systémami založenými na pokročilej technickej štruktúre.

Viac informácií na: www.environment.fi/syke

Ing. Zuzana Lieskovská

RNDr. Soňa Bognárová

Slovenská agentúra životného prostredia Banská Bystrica